

„Vianočná dohoda“

**o vytvorení ilegálnej Slovenskej národnej rady
ako jednotného centra protifašistického frontu
na Slovensku a o jej programe
25. december 1943**

Vianočná dohoda bola spoločným programom odbpojových zložiek na Slovensku počas druhej svetovej vojny. Jej cieľom bolo viesť spoločný ozbrojený zápas za obnovu Československej republiky a najmä upraviť vzťahy medzi českým národom a slovenským národom v obnovennej republike. Na formovaní odboja a dohody sa podieľal občiansky a komunistický odboj. Dohodu koncipovali za občiansku zložku odboja Jozef Lettrich, Ján Ursíny, Matej Josko a za komunistov Karol Šmidke, Gustáv Husák a Ladislav Novomeský. Bola podpísaná na Vianoce 1943 v Bratislave. Správu o vzniku Slovenskej národnej rady a text Vianočnej dohody bol následne odoslaný poslom do Londýna, prezidentovi Eduardovi Benešovi, ktorý prijatie potvrdil podpisom datovaným 23. marcom 1944. Prvýkrát bol text Vianočnej dohody zverejnený v článku „Z revolučného archívu“ v denníku Pravda 12. septembra 1944, t. j. počas priebehu Slovenského národného povstania.

„Vianočná dohoda“

Ideové smery na Slovensku, ktoré i po 6. októbri 1938 zotrvali na zásadách protifašistickej demokracie a viedli dodnes aktívny odpor proti politickému, hospodárskemu a kultúrnemu znásilňovaniu slovenského ľudu a ktoré dnes reprezentujú skutočné zmýšľanie všetkých vrstiev slovenského ľudu, dohodli sa na vytvorení spoločného politického vedenia, ktorým bude Slovenská národná rada ako jediný reprezentant politickej vôle slovenského národa doma.

I. Úlohou a cieľom Slovenskej národnej rady je:

1. Jednotne a centrálnie viesť boj slovenského národa za odstránenie nacisticko-nemeckého diktátu, vykonávaného i domácimi uzurpátormi politickej moci.
2. V prvej príhodnej chvíli prevziať všetku politickú, zákonodarnú, vojenskú i administratívne výkonnú moc na Slovensku a vykonávať ju podľa vôle ľudu až do tej doby, kým slobodne zvolení zástupcovia ľudu nebudú môcť všetku moc prevziať.
3. Po prevzatí moci, len čo to bude možné, Slovenská národná rada sa postará, aby slovenský ľud si voľne a slobodne určil svojich zástupcov, ktorým SNR všetku moc odovzdá.
4. SNR bude vo svojej činnosti postupovať v dorozumení s č.-sl.vládou a celým zahraničným odbojom, ktorých prácu na medzinárodnom a vojenskom poli uznáva a ju podporuje.

II. Tu združené smery a zložky dohodli sa na týchto zásadách:

1. Želáme si, aby národ slovenský a národ český ako najpríbuznejšie slovanské národy utváraly ďalšie svoje osudy v novej Č-SR, spoločnom to štáte Slovákov a Čechov, a na podklade princípu rovný s rovným.
2. Želáme si úzku spoluprácu so všetkými slovanskými štátmi a národmi, menovite s SSSR, v ktorom vidíme záštitu slobodného života a všestranného rozmachu malých národov vôbec a slovanských zvlášť.
3. Budúca Č-SR má viesť svoju zahraničnú politiku v duchu týchto zásad, a preto sa má na poli zahraničnopolitickom a vojenskopolitickom opierať o SSSR.
4. Vnútorne usporiadanie budúcej ČSR má byť demokratické, majú sa vykoreniť všetky tendencie fašistické, rasistické, totalitné a také, ktoré budú v rozpore s týmito zásadami. V tomto duchu má byť vnútorný politický režim pevne vedený, pritom však demokratický. Je potrebné vystríhať sa omylom a chybám v minulosti.

5. Myšlienku demokracie je treba preniesť a prehĺbiť i na pole hospodárske a sociálne tak, aby rozdelenie národného dôchodku medzi všetko obyvateľstvo bolo čo najrovnomernejšie a aby život každého občana bol ľudský a dôstojný.
6. Kultúra, školstvo a výchova majú byť vedené spomenutými zásadami. Zachovaná má byť sloboda náboženských vyznaní, vylúčený má však byť vliv cirkvi na smer a vedenie štátu.
7. O definitívnej úprave týchto otázok rozhodnú – a to menovite o ústavnoprávnej úprave pomeru slovenského národa k národu českému – zo slovenskej strany výlučne slobodne zvolení (určení) zástupcovia slovenského národa.

Citované podľa:

Prečan, Vilém (ed.). *Slovenské národné povstanie – dokumenty*. Bratislava : Vydavateľstvo politickej literatúry, 1965. OCLC 11606886, s. 125-126.